هم‌زمان با انتشار گزارش «شرق» درباره روستای ابوالفضل در خوزستان رخ داد

صف‌آرایی لودرها

لیلا مرگن: بنیاد مستضعفان در دوراهی سختی قرار گرفته است. به نظر می‌رسد مالکیت اراضی یک روستا و تداوم یک کشمکش ۱۰ساله -به دلایل نامعلوم- به نقطه بحرانی نزدیک شده است. دیروز عصر شهرداری و مأموران درست چند ساعت بعد از انتشار گزارش «شرق» درباره روستای ابوالفضل با لودر به این روستا که بنیاد مستضعفان مالک اراضی‌اش است، رفتند تا خانه‌های آن را تخریب کنند. اهالی روستا خبر می‌دهند که مأموران قصد دارند در یک بعدازظهر داغ تابستانی، خانه‌های‌شان را خراب کنند. روابط‌عمومی بنیاد مستضعفان هم درباره ورودشان به روستای ابوالفضل می‌گوید که اقدام عصر دیروز در راستای اجرای ماده ۱۰۰ انجام شده و بنیاد به محض اطلاع، دستور توقف حکم را داده است. صدای ساکنان روستای ابوالفضل به جایی نمی‌رسد. آنها که سابقه سکونت ۴۰ساله در تکه‌ای از اراضی زردشت را دارند، با امکاناتی که در دهه ۶۰ از سوی مؤسسه آب‌رسانی کشاورزی و باغات ولیعصر برای‌شان فراهم می‌شود، در این اراضی مستقر می‌شوند و مشغول کشت گندم، جو و سبزی و صیفی می‌شوند. آنها که در دو سوی کانال سلمان مستقر شده بودند، بعد از ساخت شهرک زردشت در دهه ۷۰، با بروز مشکل برای آب‌رسانی به زمین‌های‌شان، همان شغل کشاورزی را هم از دست می‌دهند؛ اما چهار نسل است که در این منطقه ساکن هستند.

ورود به روستا با لودر

با وجود سابقه سکونت چنددهه‌ای اهالی روستا که بدون‌شک حاصل سیاست‌های سیاست‌گذاران بوده است، درست چند ساعت بعد از انتشار گزارش روزنامه «شرق» در روز چهارشنبه، اهالی روستا خبر می‌دهند که مأموران شهرداری، همراه با لودر به روستا آمده و می‌خواهند خانه‌های آنها را خراب کنند. اهالی می‌گویند بدون اینکه به ما اخطار بدهند که خانه‌های‌تان را تخلیه کنید، لودرها در نزدیکی پمپ بنزینی که روستا درست در پشت آن واقع شده، مستقر شده‌اند تا خانه‌ها را خراب کنند. براساس فیلم‌های رسیده به «شرق» زن، مرد و کوچک و بزرگ که در روستا ساکن هستند، از خانه‌ها بیرون آمده و به نیروهایی که برای تخریب خانه‌های‌شان آمده‌اند، اعتراض می‌کنند.مردم نمی‌دانند که چرا این نیروها بی‌خبر و بدون اخطار به روستا مراجعه کرده و قصد تخریب هست و نیست‌شان را دارند. اهالی هم مسیر جاده اصلی روستا را بسته‌اند تا لودرها نتوانند به داخل روستا بیایند. کسی پاسخ‌گوی سؤالات اهالی روستا نیست.

زمین‌های دولت را باید پس بدهید

سیدیوسف موسوی، نماینده اهالی که قصد مذاکره با نیروهای اعزامی به منطقه را داشته، به «شرق» می‌گوید: می‌گویند می‌خواهیم خانه‌ها را خراب کنیم. او اضافه می‌کند: لودر هم آمده است. من منتظرم معاون دادستان بیاید، با آنها صحبت کنم. سر جاده ایستاده‌ام و معاون دادستان توی ماشینش نشسته است. می‌خواهم به او بگویم که بشینیم و مشکل را حل کنیم. به گفته نماینده اهالی، نیروهایی که در منطقه حضور دارند، معتقدند که روستاییان متجاوز هستند و زمین روستا متعلق به دولت است؛ بنابراین باید زمین پس گرفته شود.

درخواست توقف اجرای حکم از سوی بنیاد

روابط‌عمومی بنیاد مستضعفان در پاسخ به «شرق» درباره دلیل ورود به روستای ابوالفضل اعلام می‌کند: «اقدام عصر دیروز به دنبال اجرای رأی کمیسیون ماده ۱۰۰ و حکم قضائی صادره انجام شد که بنیاد مستضعفان به محض اطلاع از موضوع، درخواست کرد تا اجرای حکم قضائی درباره این اراضی متوقف شود. براساس‌این حکم صادرشده تا تکمیل بررسی کارشناسی برای ارزیابی وضعیت ساکنان این اراضی متوقف و هرگونه اقدام بعدی، منوط به تصمیم‌گیری درباره راهکار حمایتی برای ساکنان این اراضی خواهد بود». لازم به یادآوری است: اجرای مجازات کمیسیون ماده ۱۰۰ از وظایف شهرداری است.

نرخ بهره وام اشتغال‌زایی مناطق محروم در سامانه سیتا افزایش یافت

دوبرابر شدن نرخ بهره وام تبصره ۱۸

شرق: برخی فعالان بخش کشاورزی که برای دریافت تسهیلات تبصره ۱۸ یا همان وام اشتغال‌زایی مناطق محروم در سامانه سیتا ثبت‌نام کرده‌اند، از افزایش نرخ بهره تسهیلات اعطاشده از طریق این سامانه گلایه دارند. حامد تقوی یکی از فعالانی است که قبل از بسته‌شدن یکباره سامانه سیتا برای دریافت تسهیلات با سود هفت درصد در سامانه سیتا ثبت‌نام می‌کند؛ اما بعد از بازگشایی مجدد سامانه به او اعلام می‌شود که نرخ بهره وام‌های اعطایی دو برابر شده است. این مسئله فعالان بخش کشاورزی را نگران کرده است. به گفته تقوی با وجود آنکه تعداد زیادی از متقاضیان به دلیل شرایط اقتصادی انصراف داده‌اند، مسئولان وزارت جهاد کشاورزی کمبود منابع مالی را دلیل این افزایش نرخ بهره اعلام کرده‌اند. محمد خالدی، مدیرکل دفتر امور اقتصادی وزارت جهاد کشاورزی، دراین‌باره به «شرق» می‌گوید: تسهیلات سامانه سیتا به صورت تلفیقی با استفاده از منابع سازمان برنامه و بودجه و منابع صندوق توسعه ملی پرداخت می‌شد. او اضافه می‌کند: ازآنجاکه منابع یارانه‌ای سازمان برنامه و بودجه در سال جاری تمام شد، دیگر نتوانستیم با نرخ‌های قبل تسهیلات در اختیار کشاورزان قرار دهیم.

هرگاه بحث اشتغال‌زایی در مناطق روستایی مطرح می‌شود، نام وزارت جهاد کشاورزی در سرلیست وزارتخانه‌های مؤثر در ایجاد شغل برای مردم قرار می‌گیرد. ازآنجاکه تصور می‌شود اگر زمین مجانی برای کشاورزی فراهم شود، فرد با کمترین میزان سرمایه‌گذاری و تجربه می‌تواند مشغول به کار شود، نام وزارت جهاد کشاورزی در سرلیست اشتغال‌زایی قرار می‌گیرد؛ درحالی‌که واقعا این‌طور نیست و این رویه تاکنون منجر به بهبود وضعیت اشتغال در روستاها نشده است. وزارت جهاد کشاورزی تسهیلات تبصره ۱۸ را از طریق سامانه‌ای به نام سیتا توزیع می‌کند؛ اما حامد تقوی دکترای محیط زیست و فعال بخش کشاورزی که قصد داشته است با استفاده از این تسهیلات گلخانه احداث کند، به «شرق» می‌گوید: سامانه سیتا یکباره در اسفند بسته شد و مسئولان وزارت جهاد کشاورزی گفتند این سامانه به دلیل مشکلات نرم‌افزاری بسته شده است.

او اضافه می‌کند: حدود یک ماه قبل این سامانه که به دلیل مشکلات آی‌تی بسته شده بود، باز شد و کسانی که در این سامانه ثبت‌نام کرده بودند، در این مدت برای دریافت وام مستأصل مانده بودند.

به گفته تقوی زمانی که سامانه باز می‌شود، اگرچه تسهیلات ساخت گلخانه طبق اعلام قبلی قرار بود به متقاضیان با سود هفت درصد برای مناطق کم‌برخوردار و سود ۹ درصد برای مناطق برخوردار اختصاص یابد؛ اما سازمان جهاد کشاورزی به افرادی که در صف مانده‌اند، اعلام می‌کند که سود تسهیلات مناطق کم‌برخوردار از هفت به ۱۴ درصد افزایش یافته است.

دریافت وام تبصره ۱۸ از طریق سامانه سیتا

این فعال بخش کشاورزی می‌گوید: میزان وامی که برای ساخت گلخانه و فعالیت‌های کشاورزی اختصاص می‌یابد، بستگی به نوع طرح و پروانه دریافتی دارد. اگر طرح را نظام مهندسی تأیید و برای آن پروانه صادر کند، شامل اخذ وام از منابع سامانه سیتا می‌شود.

او ادامه می‌دهد: پس از تأیید طرح، افراد می‌توانند از وام تبصره ۱۸ با ثبت‌نام در سامانه سیتا استفاده کنند. اعتبارات این وام از محل صندوق توسعه ملی تأمین می‌شود. سه بانک عامل یعنی پست‌بانک، بانک کشاورزی و بانک توسعه تعاون این تسهیلات را توزیع می‌کنند.

تقوی عنوان می‌کند: در سالی که با نام جهش تولید نام‌گذاری شده است، یکباره نرخ بهره وام گلخانه را افزایش داده و از هفت به ۱۴ درصد رسانده‌اند.

او درباره دلیل افزایش نرخ بهره وام تبصره ۱۸ می‌گوید: وزارت جهاد کشاورزی به ما اعلام کرد که محدودیت منابع داریم؛ درصورتی‌که کلی از افراد انصراف داده‌اند؛ زیرا نرخ تجهیزات افزایش یافته است.

گران‌شدن تجهیزات گلخانه

این فعال بخش کشاورزی با اشاره به تغییر نرخ تجهیزات در مدتی که سامانه سیتا بسته شده بود، یادآور می‌شود: وام‌هایی که به ما اختصاص می‌یافت، وام راه‌اندازی بود. باید جواز تأسیس ارائه بدهید تا وام دریافت کنید.او بیان می‌کند: قرار بود برای طرح توجیهی من، یک‌میلیاردو ۲۰۰ میلیون تومان وام بدهند. درحال‌حاضر همه چیز سه برابر شده است و اگر بخواهم همان طرح توجیهی را اجرا کنم، باید سه میلیارد تومان هزینه کنم. به گفته تقوی تجهیزات گلخانه خارجی است و با تغییرات نرخ دلار در ارتباط است. وزارت جهاد کشاورزی به جای اینکه میزان وام‌ها را افزایش دهد که افراد بتوانند طرح‌های خود را اجرا کنند، نه‌تنها سقف وام را افزایش نداده؛ بلکه نرخ سود وام را هم بالا برده است.او یادآور می‌شود: در سازمان جهاد کشاورزی به ما اعلام شد که می‌توانند سقف وام را افزایش دهند. اگر منابع در اختیار ندارند و به دلیل نبود منابع نرخ بهره را افزایش داده‌اند، چگونه می‌توانند سقف وام را بالا ببرند.

به گفته این فعال بخش کشاورزی اگر کسی دو میلیارد تومان وام بگیرد، با نرخ بهره ۱۴ درصد باید سه‌میلیاردو ۴۰۰ میلیون تومان پس بدهد. البته به شرطی که در مدت ۶۰ ماه اقساط وام خود را پرداخت کند. باید یک‌میلیاردو ۴۰۰ میلیون روی رقمی که وام گرفته است، بگذارد. خیلی‌ها از دریافت وام انصراف دادند؛ زیرا این رقم خیلی وحشتناک است.

صندوق توسعه مصوبه‌ای برای افزایش نرخ وام ندارد

ازآنجاکه منابع سامانه سیتا از محل اعتبارات صندوق توسعه ملی تأمین می‌شود، در تماس با روابط‌عمومی این مجموعه تلاش کردیم ببینیم آیا مصوبه‌ای برای افزایش نرخ بهره از سوی این صندوق وجود داشته است یا خیر. رضا لیاقت‌ورز، مدیر روابط‌عمومی صندوق توسعه ملی، در گفت‌وگو با «شرق» اعلام می‌کند: بخش اعتبارات صندوق، مصوبه‌ای برای تغییر نرخ وام نداشته است. او اضافه می‌کند: سامانه سیتا تحت نظارت صندوق نیست. این سامانه تحت نظر وزارت جهاد کشاورزی است. باید دید بستر قانونی آنها به چه شکل است. چیزی که من پرس‌وجو کردم، صندوق تغییر نرخی انجام نداده است.

سازمان برنامه پول نداشت

محمد خالدی، مدیرکل دفتر امور اقتصادی وزارت جهاد کشاورزی، نیز در واکنش به اظهارات فعالان بخش کشاورزی درباره افزایش درصد نرخ وام‌های کشاورزی عنوان می‌کند: قرار بود منابع در نظر گرفته‌شده برای تبصره یک قانون بودجه سال ۹۷، به صورت هفت درصد و ۹ درصد بهره به متقاضیان اختصاص یابد. البته برای این مسئله تا سقفی منابع را بسته بودیم و قرار بود یارانه‌اش را سازمان برنامه و بوجه تأمین کند.

او ادامه می‌دهد: تسهیلات مثل بودجه نیست. دریافت وام فرایندی را طی می‌کند؛ به‌همین‌دلیل ثبت‌نام را باز می‌گذاریم و دو تا سه برابر منابع فرایند ثبت‌نام را طی می‌کنند؛ زیرا خیلی‌ها حین ثبت‌نام و معرفی به بانک و حتی در بانک، به دلیل اینکه ممکن است مجوزهای لازم را نداشته باشند، ریزش می‌کنند یا خودشان به هر دلیلی پشیمان می‌شوند.

خالدی بیان می‌کند: بنابراین آمار معرفی‌شده‌ها همیشه بیشتر است. در مقطعی توانستیم یارانه را از طریق سازمان برنامه تأمین کنیم. انتظار داشتیم سال بعد هم منابع جدیدی را بگیریم که متأسفانه در سال جدید، چون منابع یارانه‌ای تمام شد، عملا امکان ارائه وام به صورت تلفیقی وجود نداشت.

به گفته او سازمان برنامه و بودجه یارانه‌ای را از محل منابع خودش تأمین و در اختیار وزارت جهاد کشاورزی قرار می‌داده است؛ اما چون این یارانه حذف شده است، وزارت جهاد کشاورزی ناچار می‌شود درصد وام را بالا ببرد.

مدیرکل دفتر امور اقتصادی وزارت جهاد کشاورزی می‌گوید: وام سامانه سیتا تلفیق منابع صندوق توسعه ملی با منابع یارانه‌ای و ترجیحی است.

او یادآور می‌شود: ازآنجاکه یارانه تأمین نشد، نتوانستیم وام را با نرخ قبلی در اختیار متقاضیان قرار دهیم؛ البته تا سقف تسهیلاتی را که تعیین کرده بود، برای گلخانه وام یارانه‌ای دادیم. این منابع که تمام شد، سازمان برنامه و بودجه اعلام کرد که برای گلخانه نمی‌توانیم بیشتر از این کمک کنیم.

رضا کاشف چرایی رشد بی‌تناسب اقتصادی در کشور را بررسی کرد

سیگنال‌های غلط به اقتصاد

شرق: اقتصاد رشد متوازن خود را از دست داده و برخی بخش‌ها به‌صورت حبابی رشد کرده و بخشی دیگر عقب نگه داشته شده‌اند. در یک نمونه وقتی خوراک پتروشیمی با یارانه اعطایی از سوی دولت پایین نگه داشته می‌شود، به‌صورت غیرواقعی برای صنایع پتروشیمی مزیت ایجاد می‌شود و باعث رشد حبابی و سود غیرواقعی این بخش می‌شود. برخی بخش‌ها در اقتصاد رشد حبابی دارند اما در برخی دیگر از بخش‌ها خبری از رشد نیست. اقتصاد ایران به‌مثابه اندام انسانی است که بی‌تناسب رشد می‌کند. عدم توازن در اقتصاد به گفته رضا کاشف، کارشناس حوزه رفاه و تأمین اجتماعی به دلیل سیگنال‌های غیرواقعی است که کارکرد اقتصاد را مخدوش کرده است. او در گفت‌وگو با «شرق» تأکید می‌کند: تعارض منافع باعث بروز سیگنال‌های مخدوش می‌شود و به دنبال آن بخش‌های مختلف اقتصاد به تناسب نقش واقعی خود در اقتصاد رشد نمی‌کنند. مانند فردی می‌شود که تناسب اندامش به هم ریخته و یک دست بلند دارد و یک دست کوتاه. وقتی تعارض منافع در سیاست‌های توسعه مدیریت نمی‌شود، کارایی آن سیاست‌ها مخدوش می‌شود به بیان دیگر، باعث می‌شود توسعه نامتوازن شود و بعضی بخش‌های بعضا غیرمزیتی به‌طور عجیب رشد کنند و برخی بخش‌ها اصلا رشد نکنند.

پدیده‌ای که در سیستم اداری کشور باعث بروز اشکالات و بعضا زمینه‌ساز بروز فساد شده است، اشتغال هم‌زمان مدیران دولتی در حوزه تولیتی و در بخش خصوصی است. برای مثال مدیرانی که در نظام بانکی مسئول امر سیاست‌گذاری هستند، در هیئت‌مدیره بانک‌های خصوصی مشاور می‌شوند و این هم‌زمان‌بودن شغل‌ها سبب می‌شود در سیاست‌گذاری‌ها منافع بخش خصوصی لحاظ شود. شما در حوزه تخصصی خود چه مصادیقی از این پدیده را می‌شناسید؟

نمونه واضح آن سهام‌داربودن برخی مدیران وزارت بهداشت در شرکت‌ها و مراکز خصوصی است که موجب اتخاذ سیاست‌هایی در راستای تقویت بخش خصوصی می‌شود. این اتفاق که بعضا در بالاترین سطوح نیز رخ داده است، تا سطوح پایین نیز دیده می‌شود. در نمونه‌های دیگر می‌بینیم کارشناسان مالیاتی، مشاور مالیاتی شرکت‌ها می‌شوند، یا کارشناسان تأمین اجتماعی مشاور بیمه‌ای شرکت‌ها می‌شوند یا پزشکان بخش خصوصی در وزارت بهداشت، سازمان غذا و دارو و سازمان‌های بیمه‌ای، پست‌های اجرائی می‌گیرند. در شورای عالی بیمه خدمات درمانی هم مصادیق دیگری به چشم می‌خورد. مثلا متخصصین علوم پزشکی مسئول تنظیم کتاب ارزش‌های نسبی و تعیین کارشناسی تعرفه‌های پزشکی هستند. پس سعی می‌کنند تا جای ممکن منافع خود و حتی گروه تخصصی خود را در مقابل سایر گروه‌های تخصصی در تعیین تعرفه‌ها لحاظ کنند. امروز تعرفه‌های پزشکی توسط خود پزشکان تعیین می‌شود و هیچ نهاد رگولاتوری هم وجود ندارد که نظارت بر کار این افراد و تنظیم سیاست‌های مالیات بر درآمد در مقایسه با سایر سطوح درآمدی جامعه داشته باشد. البته این اتفاقات فقط مخصوص به بخش درمان و پزشکی نیست. در بخش‌های دیگر هم نمونه‌های مشابه فراوانی دیده می‌شود.

واحد رگولاتوری مورد اشاره شما یک واحد تنظیم‌گر واحد برای تمام بخش‌هاست یا هر بخش به‌طور مجزا باید واحد نظارتی داشته باشد؟

تنها یک واحد رگولاتوری قادر به نظارت بر تمام بخش‌ها نیست. هر بخش باید به‌طور جداگانه رگولاتوری مخصوص به خود را داشته باشد. مثلا در بخش بیمه درمان، شورای عالی بیمه خدمات درمانی قرار است رگولاتور این بخش باشد اما در این شورا هم صاحبان منافع دارای سمت هستند و با این مدل چیدمان اعضا نمی‌توان انتظار داشت رگولاتوری کارایی شکل بگیرد. یعنی اعضای رگولاتوری بخش سلامت با سیاست‌هایی که اتخاذ می‌کنند، تعارض منافع پیدا می‌کنند؛ درحالی‌که قاعدتا به‌جز شخصیت‌های حقوقی، لازم است شخصیت‌های حقیقی نماینده‌های گروه‌های مختلف جامعه هم حضور داشته باشند که بتوانند از منافع بیمه‌شده‌ها و بیماران دفاع کنند. این شوراهای عالی در همه حوزه‌ها باید نقش رگولاتوری داشته باشند اما به دلیل تعارضات موجود نتوانسته‌اند به درستی به نقش تنظیم‌گری خود بپردازند.

در بخش تخصصی شما نهاد ناظر شورای عالی بیمه خدمات درمانی هست؟

بله اما باور دارم که این نهاد ناظر باید مشتمل بر گروه‌های غیر ذی‌نفع باشد. یعنی اگر شورای عالی بیمه خدمات درمانی قرار است رگولاتور شود، افراد حقیقی غیر از ذی‌نفعان حوزه و با تخصص‌های غیرپزشکی باید در آن عضو شوند که لزوما ممکن است صاحب‌نظر هم نباشند اما گروه‌های تأثیرپذیر از سیاست‌ها را نمایندگی کنند.

حلقه مفقوده به نظر شما نبود قوانین است؟

هم قانون کامل و جامعی نداریم و هم ضمانت اجرا. یعنی بعضا قوانین فعلی این ضمانت را پیش‌بینی نکرده که مدیران شاغل در سطوح ستادی و سیاست‌گذاری مثلا تا پنج سال حق اشتغال در بخش‌هایی که خود سیاست‌گذاری کرده‌اند، ندارند. این در حالی است که در کشورهای پیشرفته حتی در سطح معاونین و مدیران کل وزارتخانه‌ها هم این امر رعایت می‌شود و بعضا بین دو تا پنج سال امکان اشتغال خصوصی مدیران در حوزه‌های تحت سیاست‌گذاری و مدیریت خود پس از ترک جایگاه دولتی وجود ندارد. برعکس آن هم وقتی است که یک فعال بخش خصوصی برای کار در دولت دعوت می‌شود؛ تمام سهام و سرمایه‌گذاری‌های مدیران را به یک کمیته می‌دهند که آنها سهام را مدیریت و نسبت به جابه‌جایی سهام اقدام می‌کنند تا امکان سوءاستفاده از اطلاعات یا سیاست‌های اتخاذشده ایجاد نشود. برای مثال یک سهامدار پتروشیمی وقتی در وزارت نفت سمت می‌گیرد، باید سهامش به یک کمیته‌ای واگذار شود تا آنها سهام را مدیریت و بعضا سهام را واگذار و سهام دیگری خریداری کنند. به‌این‌ترتیب سهامداری که اکنون سمت اجرائی دارد، می‌داند که هر سیاستی اتخاذ کند، نفعی به خود او نمی‌رسد. بنابراین سیاست‌گذاری‌ها به طور منطقی و با لحاظ نفع جمعی انجام می‌شود. به بیان دیگر، به‌خوبی تمامی موقعیت‌های تعارض منافع مدیریت شده است. این برنامه‌ها و الگوها در کشورهای دیگر وجود دارد و ما می‌توانیم از تجربیات مؤثری که در دنیا وجود دارد، استفاده کنیم اما ما نه این الگوبرداری را انجام می‌دهیم و نه می‌خواهیم که چنین الگویی داشته باشیم. امروز می‌بینید که لایحه تعارض منافع در مجلس و دولت سال‌ها دست به دست می‌شود و معلق می‌ماند اما هیچ گروهی برای تعیین‌تکلیف آن قدمی برنمی‌دارد.

پس بنا بر گفته شما گروه‌های ذی‌نفع مانع تصویب قوانین و اجرای آیین‌نامه‌ها برای مقابله با تعارض منافع می‌شوند؟

دقیقا گروه‌های ذی‌نفع یک مانع اصلی هستند. اساسا منافع این گروه‌های ذی‌نفوذ باعث می‌شود که این موانع ایجاد شود و بعضا حتی اگر قانون هم تصویب شود یک قانون کم‌خاصیت می‌شود. یعنی هیچ ضمانت اجرائی نداشته یا تنبیهات به‌شدت کم‌اثر گنجانده می‌شود.

چه ضمانت‌هایی باید پیش‌بینی شود؟

اصطلاحا در مباحث اقتصادی گفته می‌شود که هزینه اجتماعی تخلفات آن‌قدر باید افزایش یابد که از منافع اجتماعی آن بیشتر شود. یعنی اگر منِ مدیر تخلف کردم و ۱۰۰ تومان منفعت عایدم شد، هزینه ناشی از آن تَخلف باید بیش از ۱۰۰ تومان منفعت ایجادشده باشد. به گمان من هزینه تخلف در ایران پایین است و لازم است هزینه‌های مادی و معنوی تخلف و جرم بالا برود. این تنها نباید محدود به موقعیت تعارض منافع اشتغال هم‌زمان باشد. باید با سازوکارهای لازم سایر موقعیت‌های تعارض منافع مدیریت شود که یکی از سازوکارهای مزبور، افزایش هزینه‌های اجتماعی و اقتصادی تخلف است.

این پدیده چقدر می‌تواند در توسعه اقتصاد اخلال ایجاد کند؟

عدم مدیریت تعارض منافع می‌تواند سیگنال‌های واقعی اقتصادی را مخدوش کند. فرض کنید وجود تعارض منافع در پتروشیمی باعث می‌شود سیاست‌گذار، نرخ خوراک پتروشیمی را کاهش دهد و به‌صورت غیرواقعی مزیت نسبی برای محصولات پتروشیمی ایجاد کند؛ درحالی‌که شاید به‌طور واقعی مزیت نسبی در تولید محصولات پتروشیمی وجود نداشته باشد. این ممکن است باعث رشد حبابی یک صنعت شود؛ یعنی رشد و سودآوری واقعی وجود نداشته باشد. بنابراین عدم مدیریت تعارض منافع باعث بروز سیگنال‌های مخدوش می‌شود و به دنبال آن بخش‌های مختلف اقتصاد به تناسب نقش واقعی خود در اقتصاد رشد نمی‌کنند. مانند فردی می‌شود که تناسب اندامش به هم ریخته و یک دست بلند دارد و یک دست کوتاه. وقتی تعارض منافع در سیاست‌های توسعه مدیریت نمی‌شود، کارایی آن سیاست‌ها مخدوش می‌شود؛ به بیان دیگر، باعث می‌شود توسعه نامتوازن شود و بعضی بخش‌ها به‌طور عجیب رشد کنند و برخی بخش‌ها اصلا رشد نکنند.

گزارش

یکی از فروشگاه‌های هایپراستار فاکتورهای خود را تغییر داد

تخفیف‌های مخفی دردسرساز

● **شرق:** فروشگاه هایپراستار آیتم تخفیف در فاکتورهای خود را حذف کرده است. مشتری اگرچه عدد تخفیف روی قفسه‌ها را می‌بیند؛ اما وقتی قبض خرید را دریافت می‌کند، ازآنجاکه آیتم تخفیف از روی فیش‌های خرید حذف شده است، نمی‌داند که آیا واقعا این تخفیف‌ها اعمال شده است یا نه. مشتریان این رفتار هایپراستار را نوعی تخلف توصیف می‌کنند؛ اما حمید کیومرثی، مدیرکل روابط‌عمومی هایپراستار استان تهران، به «شرق» می‌گوید که به دلیل نوسانات قیمتی بالا توسط کارخانه‌های تأمین‌کننده محصول، تا اطلاع ثانوی به خواست اتحادیه فروشگاه‌های زنجیره‌ای، این مجموعه آیتم تخفیف را حذف کرده است؛ اما تخفیف‌ها را اعمال می‌کند.مشتریان هایپراستار از اعمال‌نشدن تخفیف‌های درج‌شده روی قفسه‌های این فروشگاه زنجیره‌ای و فاکتورهای خرید کالا گله دارند. آن‌طور که برخی از مشتریان این فروشگاه زنجیره‌ای به «شرق» می‌گویند: در شعبه ارم سبز، بند درصد تخفیف از فاکتورهای فروش حذف شده و تخفیف‌هایی که روی قفسه‌ها نوشته شده است، اعمال نمی‌شود.مشتریان می‌گویند: ما نمی‌دانیم کالایی که برای آن ۲۰ درصد تخفیف روی قفسه درج شده، آیا با همان میزان تخفیف به ما فروخته می‌شود یا خیر. باید حساب‌وکتاب کنیم تا ببینیم در فاکتور نهایی این تخفیفات اعمال شده است یا نه.معترضان به عملکرد هایپراستار بر این باورند که این رفتار نوعی تخلف است؛ زیرا مشتری نمی‌تواند براساس نرخ تخفیف‌ها، تصمیم بگیرد که کالایی را خریداری بکند یا نه. همین که مشتری نمی‌داند فروشگاه چقدر به او تخفیف می‌دهد، نوعی عدم صداقت فروشنده با خریداران است.در مقابل شکایات رسیده به «شرق» درباره عملکرد فروشگاه‌های زنجیره‌ای هایپراستار، حمید کیومرثی می‌گوید: فروشگاه‌های هایپراستار، همان فروشگاه‌های کارفور فرانسه هستند. فروشگاه‌های خرده‌فروشی هستند که دائم‌التخفیف بوده و همه محصولات‌شان از لوازم خانگی تا آدامس و... به صورت خرده‌فروشی عرضه می‌شود و به‌هیچ‌عنوان عمده‌فروشی ندارند.او اضافه می‌کند: در دو ماه اخیر یک اتفاقی برای ما افتاد. اتفاق این بود که هر روز صبح که دفتر می‌آمدیم و شروع به کار می‌کردیم، ایمیلی از طرف هرکدام از کارخانجات و کسانی که تأمین‌کننده کالا بودند، برای ما می‌آمد که امروز مثلا رب ما از ۱۲۵۰۰ به ۱۳۵۰۰ رسیده است.کیومرثی بیان می‌کند: ما قیمت‌ها را به‌روز می‌کردیم. روی سرورها می‌نشست و فردا صبح می‌آمدیم و می‌دیدیم دوباره ایمیلی ارسال شده مبنی بر اینکه قوطی گران شده است و نرخ‌ها را تغییر دهید. همه کارخانه‌های شوینده و بهداشتی و... اجناس خود را گران می‌کردند.به گفته او اتحادیه فروشگاه‌های زنجیره‌ای به هایپراستار اعلام می‌کند که تخفیف‌های هر روز را از روی فاکتورها حذف کند؛ زیرا تا سرور آپدیت شود و مشتری تخفیف را روی فاکتور ببیند، مشکل‌ساز می‌شود و مشتری شکایت می‌کند؛ بنابراین ما تخفیف‌ها را فعلا تا اطلاع ثانوی از روی فاکتور حذف کردیم.مدیرکل روابط‌عمومی هایپراستار استان تهران ادامه می‌دهد: نوسان قیمتی بسیار شدید است. درحال‌حاضر فرد وقتی جنس را از قفسه برمی‌دارد، متوجه می‌شود که از روی کالا چقدر به او تخفیف داده‌ایم.او در واکنش به اعتراض مشتریان درباره اعمال‌نشدن تخفیف روی برخی کالاها می‌گوید: همکاران ما هر روز صبح در فروشگاه‌های‌مان یک‌سری دستگاه دارند که در تمام بخش‌ها با این دستگاه‌ها روی بارکدهایی که در قفسه‌ها وجود دارد، تخفیف‌ها را اسکن می‌کنند. هرکدام که مشکل سیستمی داشته باشد، از چرخه عرضه حذف می‌شود. کیومرثی بیان می‌کند: مشکل سیستمی در همه جای دنیا چه برای فروشگاه زنجیره‌ای و... هست. اگر در موردی تخفیفی اعمال نشده، ممکن است ناشی از مشکلات سیستمی باشد. ضمن اینکه تاکنون ما از اتحادیه فروشگاه‌های زنجیره‌ای، وزارت صمت یا سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان چنین اعتراضی را نداشته‌ایم.او عنوان می‌کند: ما اعلام کردیم که در فروشگاه‌های زنجیره‌ای‌مان اگر کسی فاکتوری بیاورد که قیمت محصول فروخته‌شده در فروشگاه‌های رقیب ما زیر قیمت هایپراستار می‌فروشند، ما قیمت کالای مربوطه را ضربدر ۱۰ می‌کنیم و به فرد بازمی‌گردانیم. مشتریان از این موضوع خیلی استقبال کردند. مدیرکل روابط‌عمومی هایپراستار استان تهران تأکید می‌کند: تنها فروشگاهی هستیم که کالا را بدون هیچ چون‌وچرایی پس می‌گیریم؛ از لوازم برقی سنگین تا هر چیزی را که فکر کنید، پس می‌گیریم. هایپرمارکت یک شرکت اماراتی با سرمایه‌گذار فرانسوی است و دنبال کلاهبرداری نیست. از سال ۸۸ شروع به کار کرده است. هزارو ۴۰۰ نفر در شعبه شهید باکری مشغول به کار هستند.او می‌گوید: هایپراستار دائم‌التخفیف است و تفاوت قیمتی آن با مجموعه‌های زنجیره‌ای دیگر مشهود است؛ زیرا ما به شرکت‌ها می‌گوییم که یک کانتینر به ما بار بدهند و به‌همین‌خاطر می‌توانیم تخفیف عمده بگیریم. بقیه جاها وانتی خرید می‌کنند.